

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 73/2024-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Janou Kubáňovou, advokátkou, Cintorínska 5, Nitra, proti príkazu na domovú prehliadku Okresného súdu Komárno č. p. 2Tp/39/2023-2-V-OS KN zo 17. júla 2023 takto

rozhodol:

- Príkazom na domovú prehliadku Okresného súdu Komárno č. p. 2Tp/39/2023-2-V-OS KN zo 17. júla 2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa podľa čl. 16 ods. 1, čl. 21 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Príkaz na domovú prehliadku Okresného súdu Komárno č. p. 2Tp/39/2023-2-V-OS KN zo 17. júla 2023 **zrušuje**.
- Okresný súd Komárno **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **684,94 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyni sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 17 ods. 2, čl. 21 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a tiež práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) príkazom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia a tiež jeho zrušením. Takisto navrhuje ústavnému súdu priznať mu náhradu trov právneho zastúpenia a primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 000 eur.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v rámci konania, vedeného pred Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Komárno pod ČVS: ORP-454/1-VYS-KN-2023, bola v obydlí užívanom sťažovateľom 20. júla 2023 vykonaná domová prehliadka na základe príkazu na domovú prehliadku okresného súdu č. p. 2Tp/39/2023-2-V-OS KN zo 17. júla 2023 (ďalej len „namietaný príkaz“), pričom jej vykonanie bolo v následnom uznesení o začatí trestného stíhania ČVS: ORP-454/1-VYS-KN-2023MA z 20. júla 2023 prezentované ako neodkladný a neopakovateľný úkon, na základe ktorého bolo v zmysle § 199 ods. 1 Trestného poriadku trestné stíhanie začaté.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti dôvodí, že v jeho prípade mal namietaný príkaz obsahovať špecifikáciu dôvodov, na základe ktorých by bolo možné konštatovať, že má domová prehliadka naozaj charakter neodkladného úkonu, čo sa však nestalo. Argumentuje, že neodkladnosť dotknutej domovej prehliadky mala byť odôvodnená nebezpečenstvom zmarenia alebo zničenia dôkazov, a z tohto dôvodu by z hľadiska účelu trestného konania neznieslo jej vykonanie odklad na čas, kým bude začaté trestné stíhanie vydaním uznesenia. Je toho názoru, že v posudzovanom prípade nebezpečenstvo z omeškania ako pojmový ekvivalent neodkladného úkonu vôbec neexistovalo, o čom svedčí podľa neho aj skutočnosť, že domová prehliadka, ktorá bola nariadená 17. júla 2023, bola vykonaná až 20. júla 2023, pričom v predmetnej trestnej veci boli s časovým predstihom vydané aj príkaz na prehliadku iných priestorov a pozemkov z 13. júla 2023 (súhlas prokurátora udelený 14. júla 2023) a príkaz na osobnú prehliadku z 13. júla 2023 (súhlas prokurátora udelený 14. júla 2023). Podľa sťažovateľa všetky uvedené skutočnosti nasvedčujú tomu, že orgánu činnému v trestnom konaní, ktorý disponoval poznatkami dostatočnými pre začatie trestného stíhania, nič nebránilo v tom, aby trestné stíhanie začal obvyklým spôsobom, teda vydaním uznesenia o začatí trestného stíhania. Uzatvára tak, že podmienky na začatie trestného stíhania vykonaním domovej prehliadky ako neodkladného úkonu neboli splnené, namietaný príkaz neobsahoval povinnú náležitosť, pretože absentovalo zdôvodnenie aspektu neodkladnosti alebo neopakovateľnosti domovej prehliadky vykonávanej pred vydaním uznesenia o začatí trestného stíhania a namietaný príkaz bol teda vydaný v rozpore so zákonom.

4. V uvedených skutočnostiach sťažovateľ vidí porušenie všetkých svojich označených práv.

III.

Vyjadrenia krajského súdu a replika sťažovateľa

5. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 73/2024-17 z 29. februára 2024 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v rozsahu namietaných základných práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 21 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 ods. 1 dohovoru namietaným príkazom okresného súdu, vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol. V súvislosti s vecným prerokovaním ústavnej sťažnosti vyzval 22. marca 2024 predsedníčku okresného súdu na vyjadrenie sa k ústavnej sťažnosti. Na výzvu ústavného súdu predsedníčka okresného súdu reagovala vyjadrením sp. zn. Spr 58/24 z 12. apríla 2024, v ktorom v úvode prezentovala chronologický popis skutočností predchádzajúcich vydaniu namietaného príkazu.

Dôvodila, že z predloženého návrhu príslušnej prokuratúry na vydanie príkazu nijako nevyplývali informácie, že orgány činné v trestnom konaní už v tom čase disponovali príkazom na prehliadku iných priestorov a pozemkov a príkazom na osobnú prehliadku, ku ktorým bol vydaný súhlas. Obsah spisu nasvedčoval tomu, že dosiaľ nebolo vo veci začaté trestné stíhanie, keďže operatívno-pátracou činnosťou sa v tom čase nepodarilo zistiť totožnosť odberateľov, ustáliť druh, kvalitu a ani množstvo nelegálnej látky, a teda skutok nebolo možné požadovaným spôsobom ustáliť. Podľa vyjadrenia predsedníčky okresného súdu informácie z operatívno-pátracej činnosti vypovedali jednak o kriminálnej minulosti sťažovateľa, ktorý v minulosti dopustil obdobnej trestnej činnosti, a tiež o dôvodnom podozrení z aktuálneho páchania trestnej činnosti a prítomnosti veci dôležitej pre trestné konanie v obydlí sťažovateľa. Predsedníčka okresného súdu vzhľadom na uvedené bola toho názoru, že namietaný príkaz bol dostatočne odôvodnený, mal všetky zákonné náležitosti, sledoval legitímny cieľ, a to verejný záujem na odhalení trestnej činnosti, a bolo v ňom adekvátne aplikované kritérium proporcionality. Vzhľadom na uvedené skutočnosti vyhodnotila ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú.

6. Sťažovateľ sa k stanovisku okresného súdu vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 9. mája 2024, pričom v ňom zotrval na dôvodoch podanej ústavnej sťažnosti a označil tvrdenia okresného súdu, že poznatky operatívno-pátracej činnosti neumožňovali ustálenie skutku, za nelogické s poukazom na okolnosť, že postačovali na ustálenie právnej kvalifikácie, ako aj na vydanie samotného namietaného príkazu. Opätovne zopakoval, že v namietanom príkaze absentujú skutočnosti, z ktorých by vyplývalo, že je nutné vykonať domovú prehliadku ako neodkladný úkon, teda v ňom absentujú skutočnosti osvedčujúce nebezpečenstvo zmarenia alebo zničenia, ktoré neznesie z hľadiska účelu trestného konania odklad na čas, kým sa začne trestné stíhanie. Takisto uviedol, že ak pre okresný súd dôvodom postačujúcim pre zásah do jeho domovej slobody bolo iba samotné predchádzajúce odsúdenie sťažovateľa, teda jeho trestná minulosť, došlo tiež k porušeniu prezumpcie neviny voči jeho osobe.

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietaná neústavnosť, ako aj namietané porušenie práv garantovaných dohovorom v súvislosti s nariadenou a vykonanou domovou prehliadkou v obydlí užívanom sťažovateľom.

9. Už v minulosti ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti vysvetlil, že ochrana obydlia je súčasťou širšej kategórie, ktorou je ochrana súkromia. Ochrana súkromia je zakotvená vo viacerých ustanoveniach ústavy, naproti tomu ochrana práva na súkromie je v dohovore sústredená v čl. 8. Ústavný súd viackrát judikoval, že základné práva obsiahnuté v ústave vykladá v intenciách dohovoru, teda v intenciách judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu (ďalej len „ESLP“). Tak je to aj v súvislosti s danou problematikou (pozri napr. III. ÚS 524/2015).

10. Z hľadiska metodologického pri sťažnostiach týkajúcich sa namietaného porušenia čl. 8 dohovoru po uznaní, že ide o vec spadajúcu do pôsobnosti označeného článku, ESLP presúva svoju pozornosť na skúmanie ospravedlniteľnosti takéhoto zásahu z pohľadu limitov vymedzených čl. 8 dohovoru. Ako prvé nastupuje posúdenie kritéria legality (že k zásahu došlo na základe zákona), potom legitímnosti (že k zásahu došlo pre účely niektorého zo záujmov vymedzených čl. 8 ods. 2 dohovoru) a napokon proporcionality zásahu, teda že zásah bol v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa nevyhnutný.

11. Podstata argumentácie sťažovateľa vlastne smeruje k spochybneniu primárneho kritéria, a to kritéria legality. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti objasňuje, že trestné stíhanie bolo možné začať vykonaním zaistovacieho úkonu, teda domovou prehliadkou jedine v prípade, keď pre nebezpečenstvo zmarenia alebo zničenia dôkazu, ktorý mal byť zaistený, neznieslo vykonanie tohto úkonu odklad na čas, kým sa začne trestné stíhanie. Tvrdí, že v jeho prípade takéto okolnosti neexistovali, a teda ani v príkaze na domovú prehliadku neboli náležite prezentované skutočnosti nasvedčujúce nebezpečenstvu z omeškania, ktoré predstavuje pojmový ekvivalent „neodkladnosti“ úkonu.

12. Ústavný súd po posúdení obsahu ústavnej sťažnosti, obsahu samotného namietaného príkazu okresného súdu a tiež vyjadrenia okresného súdu dospel k záveru, že je ústavná sťažnosť sťažovateľa dôvodná.

13. Podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku ak nie je dôvod na postup podľa § 197 ods. 1 alebo 2, policajt začne trestné stíhanie bez meškania, najneskôr však do 30 dní od prijatia trestného oznámenia, ak ho treba doplniť. Trestné stíhanie sa začne vydaním uznesenia. Ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania, začne policajt trestné stíhanie vykonaním zaistovacieho úkonu, neopakovateľného úkonu alebo neodkladného úkonu. Po ich vykonaní vyhotoví ihneď uznesenie o začatí trestného stíhania, v ktorom uvedie, ktorým z týchto úkonov už bolo začaté trestné stíhanie.

13.1. Podľa § 199 ods. 2 Trestného poriadku uznesenie o začatí trestného stíhania musí obsahovať opis skutku s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za akých k nemu došlo, o aký trestný čin v tomto skutku ide, a to jeho zákonným pomenovaním a uvedením príslušného ustanovenia Trestného zákona. Uznesenie neobsahuje odôvodnenie.

13.2. Podľa § 199 ods. 5 Trestného poriadku policajt je oprávnený po začatí trestného stíhania vykonávať všetky úkony podľa tohto zákona.

13.3. Podľa § 10 ods. 16 Trestného poriadku neodkladný úkon je taký úkon, ktorého vykonanie vzhľadom na nebezpečenstvo zmarenia alebo zničenia neznesie z hľadiska účelu trestného konania odklad na čas, kým sa začne trestné stíhanie.

13.4. Podľa § 10 ods. 17 Trestného poriadku neopakovateľný úkon je taký úkon, ktorý v ďalšom konaní už nemožno vykonať, ak tento zákon ďalej neustanovuje inak.

14. Z obsahu namietaného príkazu okresného súdu a tiež z vyjadrenia okresného súdu predloženého ústavnému súdu vyplýva, že nemožnosť začať trestné stíhanie vydaním uznesenia o začatí trestného stíhania bola zdôvodnená skutočnosťou, že v sťažovateľovom prípade „*totožnosť odberateľov, druh, kvalita ani množstvo pervitínu, ktoré má prechovávať a predávať neboli objektívne ustálené,*

nie je možné v súčasnosti začať trestné stíhanie, nakoľko by nebolo možné zákonom vyžadovaným spôsobom opísať skutok“.

15. Ústavný súd konštatuje, že takto prezentované dôvody treba považovať za celkom zmätočné a v žiadnom prípade ich nemožno považovať za okolnosti spôsobilé zdôvodniť neodkladnosť alebo neopakovateľnosť nariadenej a vykonanej domovej prehliadky.

16. Ústavný súd len stručne k interpretácii pojmu neodkladnosti a neopakovateľnosti poznamenáva, že charakteristickým znakom neodkladného úkonu je skutočnosť, že sa musí vykonať ihneď, inak môže byť jeho vykonanie zmarené, pričom neodkladnosť úkonu sa vzťahuje na časový okamih začatia trestného stíhania (napr. potreba vykonania domovej prehliadky ihneď z dôvodu, že by mohli byť veci dôležité pre trestné konanie podozrivým z miesta domovej prehliadky odstránené), charakteristickým znakom neopakovateľného úkonu je zase skutočnosť, že taký úkon nebude možné v ďalšom konaní vykonať (napríklad výsluch svedka, ktorý zomiera). Žiadne informácie takéhoto charakteru ozrejmujúce nebezpečenstvo zmarenia úkonu domovej prehliadky alebo zničenia dôkazov však neboli v obsahu namietaného príkazu prezentované.

17. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že je zjavne nesprávny právny názor prezentovaný okresným súdom v namietanom príkaze, ako aj v jeho vyjadrení doručenom ústavnému súdu, v rámci ktorého okresný súd interpretuje, že prekážkou pre zákonom požadované vymedzenie skutku ako podmienky na vydanie uznesenia o začatí trestného stíhania bol nedostatok informácií o totožnosti odberateľov zakázanej látky, o jej druhu, kvalite a o jej množstve. Podľa ustálenej judikatúry (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tdo/86/2017) miera (kvalita) dôkaznej situácie sa v priebehu trestného konania vyvíja, pričom podstata skutku nebude porušená, ak sa menia okolnosti týkajúce sa miesta, času spáchania, rozsahu následkov, spôsobu vykonania činu, pohnútky činu alebo formy zavinenia a pod. Z toho vyplýva, že totožnosť skutku nenarušujú zmeny v jednotlivých okolnostiach, ktoré individualizujú skutok. Inými slovami, informácie, ktoré boli v čase vydania namietaného príkazu okresného súdu v dotknutej veci sťažovateľa k dispozícii, umožňovali ustáliť základnú skutkovú vetu a jej zodpovedajúcu právnu kvalifikáciu, ktorú bolo možné následne po zistení ďalších informácií (napr. aj na základe výsledkov vykonanej domovej prehliadky) ďalej korigovať. Nelogickosti argumentácie okresného súdu, ktorý tvrdí, že skutok nebolo možné ustáliť, napokon nasvedčuje aj skutočnosť, že i napriek presvedčeniu o nemožnosti ustáliť skutok okresný súd prezentoval v odôvodnení namietaného príkazu ustálenie právnej kvalifikácie, ktoré sa vždy odvíja od ustálenia skutku a bez jeho ustálenia nie je možné vymedziť zodpovedajúcu právnu kvalifikáciu.

18. V posudzovanom prípade sťažovateľa podmienkou na nariadenie a vykonanie domovej prehliadky ako neodkladného alebo neopakovateľného úkonu, teda bez predchádzajúceho vydania uznesenia o začatí trestného stíhania, bolo zákonom požadované náležité zdôvodnenie podmienky jej neodkladnosti alebo neopakovateľnosti, čo sa však, ako už bolo uvedené, nestalo.

19. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť ústavný súd dospel k záveru, že namietaný príkaz okresného súdu svojím obsahom nenapĺňa východiskové (primárne) kritérium legality, preto nemožno zasah do vymedzených práv sťažovateľa považovať za ospravedlniteľný. Spôsob uplatnenia právomoci okresného súdu tak nie je zlučiteľný s vymedzenými právami sťažovateľa, a ústavný súd dospel

k záveru o ich porušení namietaným príkazom okresného súdu, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

V.

Zrušenie rozhodnutia

20. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Podľa § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Vzhľadom na skutočnosť, že došlo ku konštatovaniu porušenia označených práv sťažovateľa, bolo v zmysle právnej úpravy nevyhnutné namietaný príkaz okresného súdu zrušiť (bod 2 výrokovej časti tohto nálezu).

VI.

Primerané finančné zadost'učinenie

21. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie ústavnej sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Vzhľadom na satisfakčné možnosti poskytované sťažovateľovi príslušnými ustanoveniami zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a tiež s prihliadnutím na okrajový aspekt primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd nevidel dôvod na navýšovanie satisfakcie aj finančným zadost'učinením. Preto v uvedenej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovelo (bod 4 výrokovej časti tohto nálezu).

VII.

Trovy konania

22. Sťažovateľ si uplatnil aj náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastúpením. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Zároveň vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2022, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2023, ale aj z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2023, keďže išlo aj o úkon právnej služby vykonaný v roku 2024. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2023 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky predstavuje sumu 208,67 eur a za jeden úkon právnych služieb za rok 2024 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky predstavuje sumu 228,83 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušalom 12,52 eur za rok 2023 a 13,73 eur za rok 2024 (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za dva úkony právnych služieb vykonaných v roku 2023 a jeden úkon vykonaný v roku 2024 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti, vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) predstavuje celkovú sumu 684,94 eur. Ústavný

súd teda priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 684,94 eur (bod 3 výrokovej časti tohto nálezu).

23. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2024

Peter Molnár
predseda senátu